

Uke 43

26. oktober: Cedd

Angelsaksisk misjonær, biskop og abbed (død 664)

Lynghiene North Yorkshire Moors sørvest for Whitby er blitt kjent for norske TV-seere gjennom serien "Heartbeat" (Med hjartet på rette staden). I en av dalene ligger det en perle av en kirke: Underetasjen av landsbykirken St. Mary's i Lavingham er en kryptkirke. Denne ble bygget i 1078 over restene av klosterkirken fra 659 hvor Cedd er begravet.

Cedd (Cedda) og hans brødre Cynebil, Caelin og Chad (Ceadda) fikk presteutdanning på Lindisfarne. Cedd ble misjonær i Midtengland (Mercia) og ble senere biskop i Essex. I Bradwell-on-Sea ved kysten, ca 70 km øst fra London, er den gamle kirken St. Peter-on-the-Wall fra ca 654. Den er et av de eldste eksisterende kirkebygg i England. Cedd bygde den på og av restene av den romerske festningen i Othona.

Cedds bror Caelin foreslo for kongen i Northumbria at Cedd og Cynebil skulle bygge et kloster på et ensomt sted ikke for langt fra York. I 659 grunnla Cedd et kloster i keltisk tradisjon i Lavingham i North Yorkshire. Bede skriver at Cedd valgte dette stedet der det tidligere hadde bodd røvere og ville dyr, for å oppfylle profetordet fra Jes 35,7b.

Cedd var kirkebygger og brobygger. På synoden i Whitby i 664 opptrådte han som mekler og tolk. Han ble smittet av pesten og døde i Lavingham den 26. oktober samme året. De fleste av munkene i Lavingham døde, også Cynebil. Den yngste broren deres, Chad, ble abbed i Lavingham etter Cedd. Chad ble senere biskop i Lichfield (se 2. mars).

En annen minnedag for Cedd er 7. januar, muligens en translasjonsdag.

En forbindelse mellom Lavingham og Norge er slik: Benediktinermunkene som i 1078 begynte gjenoppbyggingen av Cedds kloster i Lavingham, gav etter 10 år opp prosjektet. De flyttet til det tryggere York hvor de bygde St. Mary's Abbey isteden. Utbrytermunker fra St. Mary's Abbey bygde cistercienserklosteret Fountains Abbey fra 1132. Derfra ble Lyse kloster ved Bergen grunnlagt i 1146.

Bønn: På dette hellige sted - hvor ånden etter Cedd og Chad og deres brødre er i luften vi ånder inn – og på alle hellige steder fylt av din Hellige Ånd – la oss finne noe som taler til oss fra deg, Gud.

(fritt etter menighetens hilsen til besøkende i landsbykirken St. Mary's i Lavingham)

Bibeltekster: Sal 52 Jes 35 Mark 5,1-13

Ein salme av lys, ein salme av stein, eit hus bygd på fjell, ein æveleg heim,
ei kyrkje som speglar Guds himmel på jord, eit tempel som andar av levande ord.
(Øystein Bjørdal i Salmer 97:95)

Andre merkedager:

25. oktober: Margareta fra Roskilde står på listen over danske middelalderhelgener. Hun ble i 1176 drept av sin ektemann. Ved graven hennes skal det ha blitt mange undere. Derfor ble liket året etter flyttet til domkirken i Roskilde.

27. oktober: Laurentius Petri (Lars Pettersson, 1499 – 1573) var den yngre broren til Olaus Petri (se 7. april). Han ble den første lutherske erkebiskop i Sverige etter reformasjonen.